

KIRKELIG UTDANNINGSSENTER NORD^o

GIRKOLAŠ OAHPAHUSGUOVDDÁŠ DAVVIN

Kirkerådet
Post.kirkeradet@kirken.no

Deres ref.:

Vår ref.: 2016/2181 SLA004/000

Dato: 05.09.2016

Vigselsliturgi og forbønnsliturgi for likekjønnede og ulikekjønnede par - hørings svar

Kirkelig utdannings senter nord/ Girkolaš Oahpahusguovddáš Davvin (KUN) takker for muligheten for å komme med hørings svar til forslaget til «Vigselsliturgi og forbønnsliturgi for likekjønnede og ulikekjønnede par».

Vi vil komme med følgende innspill til hørings spørsmålene.

1. Vi mener liturgiforslagene svarer godt til Kirkemøtets vedtak.
2. Benevnelsen på liturgien må avspeile at det nå er to likeverdige og selvstendige vigsels- og forbønnsliturgier, ikke én hovedliturgi – og ett tillegg eller alternativ til denne. Dette er KUNs overordnede synspunkt.
Benevnelsen «Vigselsordning for likekjønnede og ulikekjønnede par» / «Vigselsordning for likekjønna og ulikekjønna par» kan forstås som om den er et tillegg og ikke en av to normalordninger, og bør derfor endres. Tittelen er dessuten for lang. Det mest ryddige er at den eldste liturgien endrer navn og at en får «Vigselsliturgi 2003» og «Vigselsliturgi 2017», eventuelt at begge liturgiene heter «Vigsel». Sekundært kan en kalle den nye vedtatte liturgien for «Vigsel for alle».
3. Alminnelige bestemmelser: Under punkt 3 bør det gå tydelig fram at et par har rett til å bruke den ordningen de selv ønsker. Dette er langt viktigere enn reservasjonsretten til den enkelte prest og bør stå først for ikke å skape tvil om parets rett til å bruke den liturgien de vil ha, enten de er likekjønnede eller ulikekjønnede. Deretter bør det stå om prestens plikt til å finne prest i de tilfeller den lokale prest skulle reservere seg mot bruk av liturgien. Bestemmelsene bør ikke skape noe tvil om at om en prest skulle reservere seg mot bruk av liturgien, er dette noe kirken må løse, ikke paret.
4. I Vigselsliturgi 2017 bør det være rom for et videre spekter av innledningsord enn det som er foreslått. Kjønnssinkluderende innledningsord vil nokså sikkert være av stor betydning for mange som vil komme til å bruke denne vigselsliturgien. Som kjent ble kjønnssinkluderende språk sterkt svekket gjennom gudstjenestereformen. Når en nå utarbeider ny vigselsliturgi er det mulig å styrke dette aspektet, slik intensjonen i gudstjenestereformen opprinnelig var. I

praksis vil dessuten mange prester uansett bruke et kjønnsinkluderende språk ved mange vigslar. Liturgien bør fange opp denne praksisen og ta med ulike alternativer, både i innledningen av liturgien, men også ellers. KUN foreslår derfor som innledningsord «I Skaperen, Frigjøreren og Livgiverens navn» eller tilsvarende utgaver av denne formelen. En forkortning av et alternativ som var med i «Forslag til ny ordning for hovedgudstjeneste i Den norske kirke» i 2008 kan med fordel tas inn (s 94).

L: Gud er vår Mor. Gud er vår Far. Her i sitt hus tar Gud oss inn i varme og lys.

Gud er oss nær.

Denne kan også leses som veksellesning:

L: Gud er vår Mor. Gud er vår Far.

M: Her i sitt hus tar Gud oss inn i varme og lys.

L: Gud er oss nær.

5. KUN har ingen merknader.
6. KUN opplever ikke forslaget som godt. Tydelige ord om kjærlighet /kjærighet mellom mennesker bør være det første som leses fra Bibelen siden en vigsel har det som utgangspunkt. Det er derfor en er samlet. Salme 36 6-10 handler om Guds miskunnhet og kjærlighet. Det er et viktig tema i en vigsel, men ikke det første som bør leses. Teksten starter dessuten med ordet «Herre», jamfør ovenfor om kjønnsinkluderende språk. Det er en uheldig start på lesningene. Denne teksten kan ikke være en hovedtekst, men bør kunne leses etter hvert som valgfri tekst.

KUN foreslår primært at en har to valgfrie hovedtekster, deretter valgfrie tekster. Som hovedtekster foreslås: 1. Joh.4,7-12, og hele eller deler av 1. Kor 13. Disse tekstene handler om kjærlighetens vesen og vil trolig oppleves som svært relevante.

Den danske kirkes liturgi har i «Vielse af to af samme køn» Kol 3,12b-14 som eneste faste bibeltekst (utenom Fader Vår og velsignelsen). Denne teksten er med i Vigsel 2003 som ett alternativ. Det er en sterk tekst, men foreslås som valgfritt tillegg, som i dag. De to foreslåtte tekstene er, etter vår mening, enda tydeligere på kjærlighetens vesen, selv om også denne teksten berører dette mot slutten: «Kle dere i kjærlighet, som er båndet som binder sammen og gjør fullkommen». I Den svenske kyrkan – som bare har én vigselsliturgi – er 1. Kor 13 ett av seks foreslåtte tekstalternativer. Løsningen med flere valgfrie hovedtekster er verdt å vurdere.

KUN foreslår derfor sekundært 5-6 valgfrie hovedtekster, slik som i Sverige, og ytterligere mange tillegg. Men ikke slik som Sverige at en må lese Mt 19,4-6 ved vigsel mellom mann og kvinne.

7. KUN har ingen merknader.
8. KUN har ingen merknader
9. En foreslår i høringen 1 Mos 2,18-20 som en alternativ tekstlesning. KUN mener teksten ikke hører hjemme i en vigselsliturgi hvor en tenker at likestilling og likeverd mellom ektefellene er en sentral kristen verdi. Det hjelper ikke at en har kuttet ut de mest problematiske versene. I tillegg til foreslåtte tekster ønskes Gal 3,28: «Her er ikke jøde eller greker, her er ikke slave eller fri, her er ikke manne eller kvinne. Dere er alle én i Kristus Jesus».

10. KUNs merknader gjelder også forbønnsliturgien.

11. KUN foreslår at det utgis en ny liturgibok «Vigsel» hvor begge vigselsturgiene (og forbønnsliturgiene) står samlet.

KUN anbefaler at det på litt sikt igangsettes et arbeid for å revidere begge vigselsturgier mer grundig. Vigselsturgien 2003 oppleves som teologisk svak. En del av disse svakhetene overføres nå til Vigselsturgi 2017.

Noe av det som bør drøftes er påstanden om at ekteskapet er hellig. I en luthersk sammenheng er dette problematisk fordi ekteskap først og fremst er en verdslig ordning. Bruken av bibelord virker tilfeldig. Det er en teologisk utfordring at ord om disippelkjærighet eller andre former for kjærighet ukritisk overføres på kjærighet mellom to personer i et par. Kritikken rammer også den nye foreslåtte teksten Rut 1,16-17. KUN har ikke problematisert denne teksten i høringen fordi en i vigselsturgien generelt ikke alltid skjelner mellom ulike former for kjærighet. Men en mer bevisst bruk av skriftsteder ville vært på sin plass.

For KUN

Stig Lægdene
rektor